

RECENZII

Ierod. Hrisostom Filipescu, *Chipuri smerite din Mănăstirea Secu*, Editura Doxologia, Iași, 2009, 170 p.

Apărută la Editura Doxologia a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, cartea *Chipuri smerite din Mănăstirea Secu* face parte din Colecția „Călăuze duhovnicești” și își propune să evoce lumina trecutului și prezentului Bisericii noastre aflată în biserici și mănăstiri, ca mărturie a continuității Ortodoxiei românești. Această lucrare a apărut cu binecuvântarea Înalt-preasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. În loc de prefață, întâlnim cuvintele de folos ale Părintelui Arhimandritul Timotei Aioanei, cronicarul Mitropoliei Moldovei și Bu-

covinei de mai bine de douăzeci de ani.

Cartea este scrisă de Ierodiaconul Hrisostom Filipescu, un bun cunoscător al vieții monastice de la Mănăstirea Secu și un atent observator al evenimentelor din Biserica noastră. Autorul schițează mai multe medaliale duhovnicești ale părinților trăitori în această mănăstire, ale valorilor lor spirituale, ale omului viețuitor în comuniune, îngenuncheat la picioarele lui Dumnezeu prin asceză și îmbrățișând lumea prin rugăciune și smerenie.

Mănăstirea devine astfel un tratat de viețuire creștină, o bibliotecă a dogmelor mântuitoare și un sinaxar luminos și înțelegător al singurătății asumate comunional și creator, ca viață în pridvorul casei lui Dumnezeu. Pe unii dintre părinții evocați îi cunoaștem, pe alții îi aflăm acum, în acest banchet tainic în care trăsăturile, personalitatea, temperamentul, valorile dăruite de Dumnezeu și rodirea lor prin lucrare stăruitoare se împletesc înnoitor în ființa celui care citește, chemându-l ascuns la rugăciune și trăire în har.

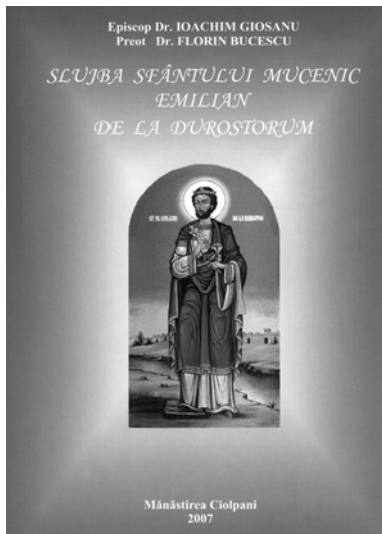
Cronicile urmăresc cu atenție și acrivie viața trăitorilor în mănăstire, lucrarea lor în comunitatea Bisericii, puterea lor de exemple pentru tinerii monahi și pronia iubitoare a lui Dumnezeu pentru oamenii care au renunțat la toate și i-au urmat. E în aceste pagini un duh de Pateric tainic, care suflă în mod divers, necuprins și nevăzut peste Biserică, umple de lumină latura cea de sub cer și

însuflețește Biserica în drumul ei către rai.

Recomandăm această carte tuturor pelerinilor care cercetează în viața oamenilor modele de sfințenie și de rugăciune, tuturor oamenilor credincioși care caută și găsesc în mănăstiri duhul ceresc de viață curată și închinată lui Dumnezeu.

Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI

P.S. Dr. Ioachim Giosanu, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, Pr. Conf. Dr. Florin Bucescu, *Slujba Sfântului Mucenic Emilian de la Durostorum*, editată la Mănăstirea Ciolpani.

A apărut cartea *Slujba Sfântului Mucenic Emilian de la Durostorum* editată de Mănăstirea Ciolpani și scrisă de Preasfințitul Dr. Ioachim Giosanu, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, și de Părintele Conf. Dr. Florin Bucescu.

Slujba Sf. Mucenic Emilian, cercetată și aprobată de Comisia

Sinodală pentru Canonizarea Sfinților Români și de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, este o necesitate a Bisericii noastre, mai ales în ziua de sărbătoare a sfântului – 18 iulie a fiecărui an.

Prefața cărții, semnată de PS Ioachim Băcăoanul, este o pledoarie consistentă pentru cinstirea sfinților români, pentru o mai profundă înțelegere a teologiei sfinților ca rugători pentru neamul nostru. Ea cuprinde și o scurtă trecere în revistă a vieții marelui mucenic român, dar și istoria scrierii acestei cărți, de la rugămintea soborului de maici a Mănăstirii Ciolpani, închinată Sfântului Emilian, până la realizarea acestei cărți. Textul imnelor liturgice, plin de cuviință duhovnicească și de metafore liturgice, a fost scris de PS Ioachim, iar adaptarea muzicală a slujbei a fost realizată cu acrivie științifică, dar și cu inspirație creativă de Pr. Conf.

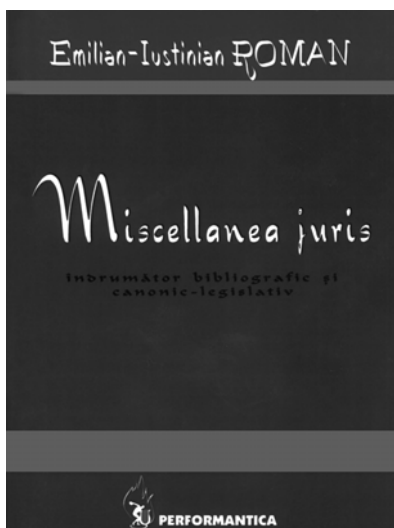
Dr. Florin Bucescu. Cartea are două părți: Slujba Sfântului Mucenic Emilian (Vecernia mică, Vecernia mare și Utrenia) și Partituri muzicale (la Vecernia mare și la Utrenie).

Cartea *Slujba Sfântului Mucenic Emilian de la Durostorum* vine să completeze zestrea liturgică și aghiografică a ortodoxiei românești. Într-un veac dominat de idoli și vedete, martirii văzători de Dumnezeu, care și-au dat viața lui Hristos, împotrivindu-se idolilor,

sunt temeuri și modele sfinte de urmat pentru neamul românesc. Sfântul este întemeietor de viață și de lumină pentru cei pentru care se roagă, iar cinstirea lui este cinstirea lui Hristos Care rodește necontenit în sfinți umanitatea îndumnezeită și luminoasă a Împărăției.

Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI

Asist. Drd Emilian Iustinian Roman, *Miscellanea juris*, Editura Performantica, Iași, 2008.

A apărut la Editura Performantica din Iași, 2008, cartea *Miscellanea juris* scrisă de Asist. Drd Emilian Iustinian Roman, cadru didactic universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași. Cartea, așa cum scrie și în subtitlu, este un îndrumător bibliografic și canonic-legislativ pentru preoți,

teologi și credincioșii din Biserica Ortodoxă Română.

Într-un climat academic în care diferitele interpretări juridice obnubilează esența realității, acest îndrumar canonic legislativ este o necesitate a Bisericii. În el este catalogată bibliografia problemelor de tradiție și cutumă, izvoarelor canonice ale Bisericii, dar și bibliografia temelor fundamentale în disciplina juridică eclesială precum: Biserica, Autoritatea bisericească, Lucrarea jurisdicțională în Biserica, sau teme de profundă actualitate practică precum Duhovnicul, Sfintele Taine, Postul, Calendarul, Ascultarea canonică, Diasporă și Biserica națională, ecumenism, relația dintre Biserica și stat.

După această bibliografie cuprinzătoare în domeniul canonic-legislativ al Bisericii, urmează o „Călăuză canonică” în care teologul sau credinciosul poate găsi Canoanele care se referă la teme

sau realități actuale din viața Bisericii. Este o sinteză juridică eclezială absolut necesară în Biserică, mai ales preoților care trebuie să judece și să ocârmuiască o parohie, dar și credincioșilor interesați de lucrarea învățătorească și jurisdicțională a Bisericii. Îndrumătorul se încheie cu un comprehensibil ghid de folosire a sa.

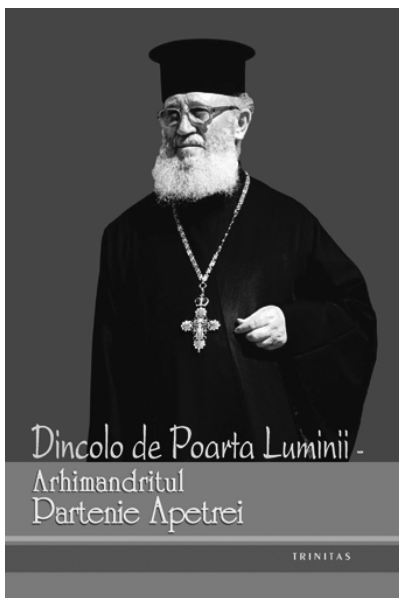
Necesitatea și actualitatea unei asemenea cărți este evidentă în Biserică, iar bibliografia canonică și juridică a Bisericii trebuie mereu actualizată și completată, în perspectiva noilor provocări sau situații ale societății și ale Bisericii. Scrisă cu acrivie științifică și cu simplitatea inteligibilă, îndru-

mătorul *Miscellanea juris* este un ghid indispensabil preotului paroh din Biserica Ortodoxă Română, dar și o călăuză competentă pentru credincioșii Bisericii care doresc să aprofundeze taina sintezei dintre instituție și eveniment în ființa și lucrarea Bisericii, care este Trupul lui Hristos și Templu al Duhului Sfânt.

Recomandăm această carte tuturor cititorilor interesați de taina credinței și a lucrării misionare în Biserică.

Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI

Dincolo de Poarta Luminii – Arhimandritul Partenie Apetrei, volum inițiat și coordonat de Arhimandritul Timotei Aioanei, Exarh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor și Mare Eclesiarh al Catedralei Patriarhale, Editura Trinitas, Iași, 2009, 336 p.

A apărut la Editura Trinitas, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, cartea *Dincolo de Poarta Luminii – Arhimandritul Partenie Apetrei*. Acest volum este inițiat și coordonat de Arhimandritul Timotei Aioanei, Exarh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor și Mare Eclesiarh al Catedralei Patriarhale.

Cartea este o colecție de evocări, mărturii, amintiri și studii despre Părintele Partenie Apetrei, o prezență monahală definitorie pentru Catedrala Mitropolitană din Iași timp de multe decenii. Părintele Partenie, un slujitor al Sfântului Altar cu o acrivie și știință a slujirii

deosebite, a rămas în conștiința oamenilor ca un model de corectitudine, iubire de Biserică și disciplină monahală. Citind cartea, descoperi o personalitate fascinantă prin rigoare, asprime monahală, disciplină și asprime. O mulțime de mărturii și amintiri personale vine să completeze imaginea acestui părinte slujitor al lui Dumnezeu toată viața lui. Controversat, dar totuși stăruitor în slujire, insidios, dar corect, perfecționist și înțelept, Părintele Partenie este surprins în ipostaze unice, care conturează chipul acestui monah iubitor de tradiție, de ascultare, de cântare și de Liturghie.

Ierarhi, preoți, călugări, profesori, oameni de media se reunesc într-un simpozion nevăzut pentru a evoca o personalitate cu lumini și cu umbre, dar care rămâne

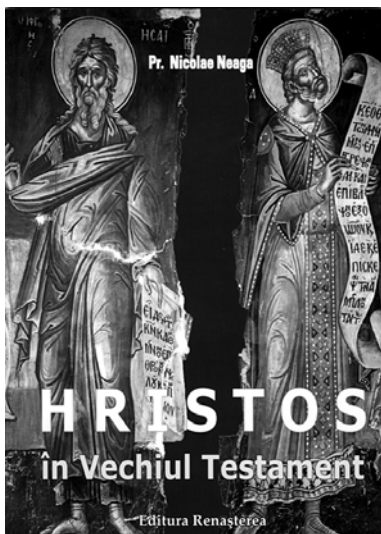
definitorie pentru mentalitatea cî-nului monahal din vremea sa.

La sfârșitul acestor memorii, putem citi și lucrarea de licență a Părintelui Partenie Apetrei, *Viața și activitatea Arhimandritului Neonil Buzilă, Starețul Mănăstirii Neamțu † 1853*. Citind această teză, realizezi că Părintele Partenie a lucrat toată viața lui pentru a fi vrednic următor vechilor călugări ai Bisericii, în care asprimea și ascultarea erau izvorul de viață al rânduielilor monahale.

Recomandăm această carte tuturor iubitorilor de Biserică și de istorie eclesială, care vor să reconstituască în parte chipul Bisericii noastre la sfârșitul veacului al XX-lea și la cumpăna dintre milenii.

Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI

Pr. Nicolae Neaga, *Hristos în Vechiul Testament*, Editura Renașterea a Mitropoliei Clujului, Albei Crișane și Maramureșului, 2007.

A apărut la Editura „Renașterea” a Mitropoliei Clujului, Albei Crișane și Maramureșului, în anul 2007, cartea *Hristos în Vechiul Testament*, scrisă de Pr. Nicolae Neaga.

Lucrarea încearcă să surprindă tipologic toate profețiile Vechiului Testament și împlinirea lor în Persoana și lucrarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Limbajul veterotestamentar, cu metafore, chiasm, alegorii, sinecdocă etc. Se vedește a fi un manuscris al Duhului Sfânt pe care sunt scrise tainele venirii în trup al Fiului lui Dumnezeu, pentru a călăuzi pe poporul ales

în calea lui către Mesia. Logosul creator, care guvernează creația, este străvăzut prin ochii plini de Duhul Sfânt ai proorocilor, care și-au curățit firea lor pentru a primi taina fundamentală a creației: înomenirea Fiului Tatălui.

Lucrarea de o deosebită importanță pentru teologi analizează sistematic și diacronic istoria Vechiului Testament și prezența profetică a lui Hristos, Împăratul veacurilor în cărțile istorice, în psalmi, în cărțile profetice, dar și în cărțile necanonice.

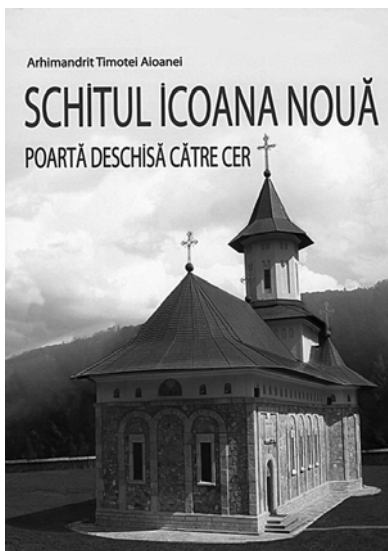
Ceea ce este fascinant și minunat în tema și tratarea acestei cărți este profunzimea tainelor Scripturii, prin care Dumnezeu

vorbește umanității cu o negrăită tandrețe, punând în suflete sămânța cea bună a cunoștinței, în care istoria se vădește a fi un drum al umanității spre cer, o preoție împăratească care culminează dumnezeiește în Hristos și o progresivitate a apropierii și a cunoașterii lui Dumnezeu.

Recomandăm cu căldură această carte tuturor credincioșilor pasionați de taina credinței, care văd în univers semintele raiului și care așteaptă venirea lui Hristos în inimă și în slavă.

Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI

Arhim. Timotei Aioanei, Exarh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor, *Schitul Icoana Nouă – Poartă deschisă către cer*, Editura „Sf. Mina”, Iași, 2009, 200 p.

A apărut, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Teofan,

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, cartea *Schitul Icoana Nouă – Poartă deschisă către cer*, scrisă de Arhimandritul Timotei Aioanei, Exarh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Este o carte-album, în care se regăsesc imagini și evocări, icoane și odoare, chipuri de monahi îmbunătățiți și cronici vechi ale schitului nemțean, biografii de călugări, mărturii și chipuri sfinte ale monahismului nemțean.

Arhimandritul Timotei, cronicar al acestor locuri de rai (a mai scris printre multe altele și *Mono-grafia Schitului Vovidenia, Portrete în cuvinte* etc.) se adâncește în această lume fascinantă a istoriei, luminate launtric de rugăciunea

isihastă a monahilor și scoate la iveală chipuri de călugări, locuri și evenimente sacre din vatra Neamțului.

Citind această carte, aflăm despre începuturile vieții monahale pe plaiurile nemțene, despre viețuirea isihastă a călugărilor de aici, despre istoria minunilor icoanei Maicii Domnului de la Neamț și apoi despre Schitul Icoana cu viețuitorii săi de demult și de azi, cu cărțile și odoarele din vechime, cu slujbele neconținute către Dumnezeu, cu personalitățile care au viețuit sau au trecut prin acest loc de rai. E o intrare într-o lume a minunii și a bucuriei, în care omul cinstitor de Dumnezeu devine luminător al lumii, în care rugăciunea fierbinte și pocăința continuă devin izvor de apă dumnezeiască în viețuitorii muntelui, în care frumusețea locurilor și vechi-

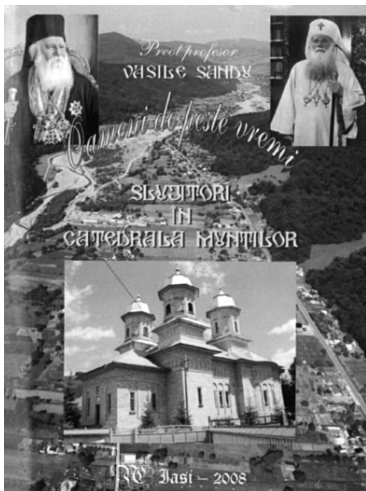
mea zidurilor și a slujirii au pogorât raiul în inimi și l-au dăruit Bisericii prin sfinți.

Cartea are o condiție grafică excepțională și o împletire fericită între text și imagine, mărturie și icoană, odor și istorie, care o face accesibilă și prietenoasă, conducând molcom și progresiv pe cititor prin tainele chemării muntelui duhovnicesc și prin cuvintele tainice ale taifasului cu bunul Dumnezeu.

Recomandăm această carte tuturor pelerinilor prin lume, căutători de sfințenie și de rai, adică tuturor preoților și credincioșilor care, prin rugăciunea monahilor sunt chemați de clopote și de toacă să bată la porțile lui Dumnezeu.

**Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI**

Pr. Prof. Vasile Sandu, *Oameni de peste vremi. Slujitori în Catedrala Munților*, Editura NC, Iași, 2009.

A apărut, cu editarea lui N Ciudin la Editura NC Iași, volumul *Oameni de peste vremi. Slujitori în Catedrala Munților*, scris de Părintele Profesor Vasile Sandu de la Seminarul teologic liceal „Veniamin Costachi” de la Mănăstirea Neamț.

Cartea este deopotrivă o monografie și un studiu istoric asupra Catedralei Munților, așa cum a fost numită Biserica monumentală zidită de Patriahul Nicodim Munteanu la Pipirig, locul său de baștină.

Cartea are un cuvânt înainte scris de Pr. Conf. Univ. Dr. Ion

Vicovan, Prodecanul Facultății de Teologie din Iași, în care lămurește și sintetizează rostul acestei cărți pentru cititori. Întâlnim în carte descrieri largi ale ținutului sfânt al Neamțului, leagănul monahal al sfințeniei și isihasmului românesc, o analiză atentă asupra Bisericilor din zonă (Biserica „Sf. Nicolae”, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Biserica „Sf. Dumitru”, Biserica „Sfântul Gheorghe”, Catedrala munților), dar și o descriere istorică și memorialistică a Catedralei Munților, laolaltă cu o scurtă, dar comprehensibilă biografie a patriarhului vrednic de pomenire, „străjer la cârma Bisericii, ostaș al Bisericii și al neamului”. În continuare, ne surprind descrierile evenimentelor și persoanelor legate direct sau circumstanțial, dar deopotrivă de providențial de

istoria acestei Biserici monumentale: Părintele Justinian Marina, Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, Părintele Vasile Munteanu, Părintele Paul Munteanu etc.

Cartea, scrisă cu acrivie și pasiune de un profesor de seminar cu o experiență îndelungată în formarea caracterelor teologice, rămâne un document de valoare în memorialistica și istoria eclezială a acestui colț de rai. O biserică măreață, încăpătoare de istorie și de credință nestrămutată, devine, prin jertfa slujitorilor ei, un simbol și o piatră de hotar a credinței neamului românesc, traianic ca o Biserică, luminos și slujitor de Dumnezeu prin bunătate, Liturghie și sfințenie.

**Pr. Asist. Dr. Ioan Valentin
ISTRATI**